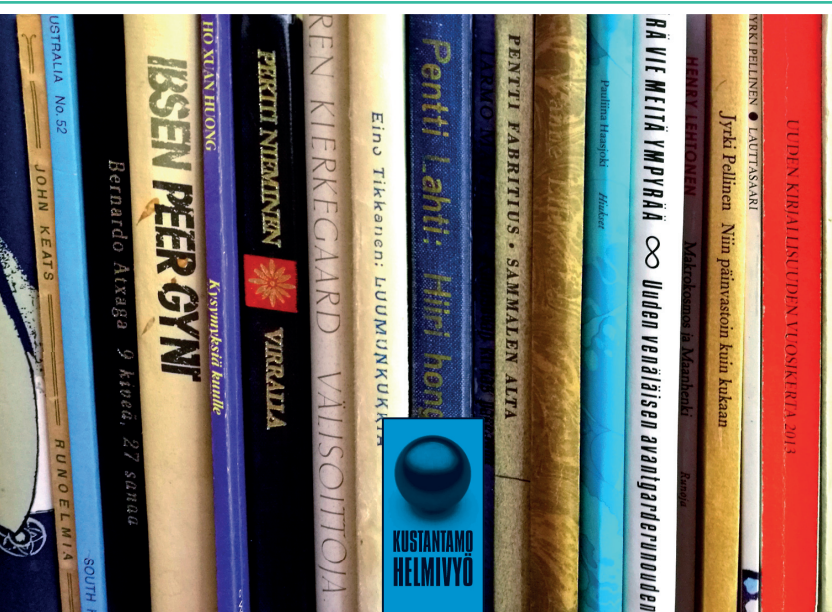

MUISTOJEN DIVARIT

Toim. Juri Nummelin

Muistojen divarit

Muistojen divarit

Toim. Juri Nummelin

Kustantamo Helmivyö
Turku 2018

Muistojen divarit

Kustantamo Helmivyö

ISBN 978-952-7211-22-9

Painopaikka: BoD, Norderstedt, Saksa

Lukijalle

Ihmisen elämä koostuu muistoista, menneistä tilanteista tai kadonneista paikoista. Näistä hetkistä on jäljellä esineitä, joiden avulla voi tavoittaa tunteen tai palata johonkin merkittävään paikkaan.

Tällaisia esineitä ovat esimerkiksi kirjat. Muistot niistä liittyvät usein kauppaan tai muuhun paikkaan, josta ne on joskus kauan sitten ostettu. Näitä epämääräisiä tunteita kartoittaa *Muistojen divarit*, kokoelma divareihin, antikoihin ja niin sanottuihin tupakkakauppoihin keskittyviä kirjoituksia. Kirjan tarkoitus on kerätä katoavaa kansanperinnettä samojen kansien sisään. Toive on, että valikoima on erilainen kuin Jan Strangin arvokkaassa divarihistoriassa *Antikvariateillakin on historiansa* (1999). Ainakin etualalle pääsevät usein eri kirjat kuin hinnakkaat keräilykohteet – *Muistojen divareissa* tavataan sarjakuvalehtiä, kioskipokkareita, Sven Hasselia, Rattoa, Veli Giovannia...

Osa ihmisen muistoista on tietysti hyvin pieniä ja banaalejakin. Niitäkin *Muistojen divarit* tarjoaa, koska ilman pientä ja banaalia elämä ei ole kokonainen.

Samalla koosteessa tulee mainituksi useita purettuja tai palaneita rakennuksia, usein puutaloja.

Kirja on koottu suurin piirtein maantieteellisessä järjestyksessä etelästä pohjoiseen, mutta vain suurin piirtein. Ajallista järjestystä ei ole pyritty hahmottamaan, vaikka tekstejä kattava teema on selkeä: ennen oli paremmin. Ennen oli aikaa lukea, ennen oli aikaa koluta divareita, ennen oli luppoaikaa, nyt on vain kiivasta istumista päätteen ääressä.

Mitä taas itse teksteihin tulee, niin kirjoittajat ovat hahmottaneet tilauksen monin eri tavoin: joku tarjoilee harkitun esseen tai novellin, joku muistaa yksittäisen absurdin tilaneen, joku taas pyrkii täydelliseen listaukseen kaikista asuinkaupunkinsa divareista.

Kirjasta tuli valitettavasti *all-male panel*, toivottavasti mahdolliseen jatko-osaan saadaan naiskirjoittajia.

Pölyisiä lukuhetkiä!

Turussa 4.6.2018

Juri Nummelin

Tapani Bagge

Nuoruuteni antikvariaatit: Kerava, Järvenpää ja Helsinki

Ensimmäinen antikvariaatti, jonka Keravalta muistan, oli vanhan mummon kioski Stenbergin kaupan päässä Sampolantiellä radan takana. Kävin siellä ensimmäisen kerran varmaankin joskus oppikoulun alussa, 1973 tai 1974. Aiemmin olin ostanut viikkorahoillani sarjakuvia aseman R-kioskilta, nyt huomasin että niitä sai halvemmalla divarista. Mummon kioskista sai myös kirjoja. Joitakin Sapoja muistan sieltä ostaneeni: Chandleria, Hammettia, Westlakea, E. Richard Johnsonia. Ja tietysti Jerry Cottoneita ja Pekka Lipposia.

Mummon kioski oli talvella kylmä, lunta tuiskutti oven alta sisään. Sinne mahtui vain muutama ihminen kerrallaan. Mummo istui keittiöjakkaralla tiskin takana ja kutoi, tai ehkä olen kuvitellut tuon kutomisen. Vanhalta hän ainakin silloin tuntui. Tavaraa oli

paljon eikä järjestys tainnut olla kovin hyvä.

Koko kioskikatosi maisemasta muutaman vuoden päästä.

Keskustassa Seunalantien alkupäässä, Centrumin takapihalla, oli 1970-luvun lopulla ja 1980-luvun alussa nimettömäksi jääneen naisen pitämä antikvariaatti. Se sijaitsi rapatun rintamamiestalon alakerrassa. Valikoima ja järjestys olivat ihan toista luokkaa kuin mummon kioskissa. Yksi huone oli täynnä kirjoja ja sarjakuvia, toinen pokkareita ja muita lehtiä. Hintataso sopi koululaisen lompakolle.

Samoihin aikoihin Heimosen antikvariaatti ilmestyi Tuusulantien varren vanhaan puiseen liiketaloon, Sibeliuksen tien risteystä vastapäätä mutta vähän Kallevaan päin. Teddy and the Tigersin managerina tunnettu Kari Heimonen myi siellä kirjojen ja lehtien lisäksi levyjä, myös itse maahantuomiaan rockabillylevyjä, ja muutakin aiheeseen liittyvää, kuten buutteja, nahkatakkeja ja Etelävaltioiden lippuja. Tavarat olivat hyvässä järjestyksessä ja valikoimat paremmat kuin Seunalantiella, mutta Heimonen ymmärsi keräilytavararavon.

Heimosella oli toinen liike Järvenpään asemanmäessä samanlaisessa vanhassa mörskässä kuin Kera-
vallakin. Liikettä piti hänen siskonsa, muistaakseni
Jaana. Jaana taisi jatkaa vielä hetken sen jälkeen, kun
Kari oli kadonnut perhosfarmariksi Pohjois-Kar-
jalaan.

Yksikään näistä vanhoista divarirakennuksista ei
enää ole pystyssä.

Lukioaikana kiersin toisinaan kaverien kanssa
Helsingin antikvariaatteja. Eräs rautatieharrastajaka-
veri kävi läpi kaikki pornodivaritkin ja kyseli juna-
aiheista kirjallisuutta.

Heinäkuun alussa 1981 olin juuri kirjoittanut yliop-
pilaaksi, vartioinut kuukauden kaatopaikkaa ja pyr-
kinyt Helsingin yliopiston oikeustieteelliseen tiede-
kuntaan. Tiesin jo, etten pääsisi.

Raketti-Anttilaa vastapäätä vanhan Elannon talon
päätyyn avattiin antikvariaatti Fennica. Se oli osa Sep-
po Hiltusen alulle panemaa Fennica-Keskus Oy:tä,
johon kuului eri aikona viisi liikettä pääkaupunki-
seudulla.

Keravan Fennicaa piti entinen nuorisopastori Matti

Kettunen, jota sanottin Kalleksi. Liike oli siisti, valikoima runsas, hintataso kohdallaan. Kirjojen ja lehtien lisäksi myytiin myös levyjä. Jalavan sarjakuvat ja Love Kirjojen tuotokset tulivat heti tuoreeltaan myyntiin, ja Fennica hankki jäännöseriä suoraan kustantajilta.

Avauspäivänä katselin hyllyjä, kun Kalle sanoi toiselle asiakkaalle etsivänsä itselleen tuuraajaa. Kun toinen asiakas lähti, tarjouduin hommaan. Kalle pestasi minut heti.

Alkuun tuurasin ruoka- ja asiointitaukoa ja yhtä päivää kerran viikossa. Loppukesästä menin postiin töihin, ja lauantai jäi ainoaksi mahdolliseksi tuurauspäiväksi. Viihdyin hyvin tiskin takana, koska olin tottunut muutenkin luuhaamaan iltapäivät kirjastossa tai divareissa. Asuin yhä kotona, äiti oli perhepäivähoitaja ja osa lapsista nukkui päiväuniaan minun ja pikkuveljen huoneessa.

Fennicassa soitin levyjä, hyllytin tavaraa, tutustuin valikoimiin, järjestin hyllyjä, suosittelin asiakkaille omia suosikkejani tai etsin hyllystä mitä he halusivat. Juttelin ihmisten kanssa, kuuntelin heidän tarinoitaan. Lueskelin yhtä ja toista. Join kitkerää kahvia. Taka-

Kukapa ei muistaisi ensimmäistä Aku Ankkaansa? Tai ensimmäistä runokirjaansa, jonka kantoi kotiin onnellisena sen sisältämistä mahdollisista maailmoista? Divarit, käytettyjen kirjojen kaupat ovat olleet monilla paikkakunnilla harvoja mahdollisuuksia päästä kiinni sivistykseen ja kirjalliseen kulttuuriin. Samalla divarinpitäjistä on tullut paikallisia kuuluisuuksia.

Muistojen divarit kokoaa yhteen kahdentoista kirjoittajan kokemuksia käytettyjen kirjojen kaupoista ympäri Suomea. Aikaväli on lavea, ja kirja kattaa vuosikymmeniä aina 1950-luvulta alkaen. Edustettuina ovat niin Kerava ja Nurmijärvi kuin Oulu ja Kuopiokin. Teoksen on toimittanut kirjallisuuden monitoimimies Juri Nummelin, ja sen kirjoittajiin lukeutuvat Tapani Bagge, Ville Hänninen ja Vesa Sisättö.

Kustantamo Helmivyö
ISBN: 977-952-7211-22-9

Kannet Haan Wallander

9 789527 211229

Kirjat Juri Nummelin